

Succesvolle COPD risicotest krijgt een vervolg

Tekst: Brenda Kluijver

De COPD risicotest van het Astma Fonds is sinds november vorig jaar bijna 130.000 keer ingevuld. Ongeveer een kwart van de mensen die de test invulde, bleek een hoog risico op COPD te hebben. In november organiseert het Astma Fonds wederom een campagne, waarin opnieuw een belangrijke taak is weggelegd voor praktijkondersteuners.

Sinds november 2010 roept het Astma Fonds actief mensen op om gratis de COPD risicotest op www.astmafonds.nl/copdrisicotest in te vullen. Het is een laagdrempelige manier om COPD vroeg op te sporen. De gevalideerde test voor vroegopsporing is ontwikkeld onder leiding van prof. dr. Van Schayck (CAPHRI – Maastricht Universiteit Medisch Centrum)^{i,ii}. De test identificeert mensen die tot een risicogroep behoren en bestaat uit tien vragen. Deze vragen betreffen de leeftijd, het rookgedrag en eventuele kortademigheid en hoesten van de deelnemer. De uitkomst van de test geeft een goede indicatie van het risico op COPDⁱⁱⁱ en daarbij een leefstijladvies. Bij een hoog risico wordt de deelnemer naar de huisarts verwezen. Hoe eerder COPD wordt opgespoord, hoe beter de kwaliteit van leven voor de patiënt zal zijn. Vroege opsporing kan verslechtering voorkomen.

Risicogroep

Actieve opsporing is dan ook van groot belang en hard nodig. In Nederland lopen naar schatting 300.000 mensen rond met een groot risico op COPD zonder dat zij dit zelf weten. Ruim 320.000 mensen hebben de diagnose COPD al te horen gekregen. De risicogroep bestaat voor een groot deel uit mensen van 40 jaar en ouder die regelmatig hoesten of het benauwd hebben. Vooral mensen die roken of jarenlang (mee)gerookt hebben, lopen een risico op COPD. Mensen met COPD leven gemiddeld acht tot negen jaar korter dan gezonde mensen en kampen dagelijks met ernstige benauwdheidsklachten.

Op het spreekuur

De COPD risicotest van het Astma Fonds lijkt, gezien de resultaten, een goed instrument voor de vroege opsporing. Meer dan 1700 mensen vulden de papieren test bij hun huisartsenpraktijk of apotheek in. Ruim 190.000 mensen namen tot nu toe deel aan de online variant van de test. 130.000 mensen hiervan behoorden tot de risicogroep van boven de 40 jaar. Een kwart van al deze deelnemers kreeg te horen dat zij een verhoogd risico loopt op COPD en kreeg het advies om naar de huisarts te gaan. Uit een effectmeting van TNS NIPO eind 2010, blijkt dat 24 procent van de huisartsen en 34 procent van de praktijkondersteuners één of meer patiënten op het spreekuur heeft gehad naar aanleiding van de risicotest. Ruim 85 procent van de praktijkondersteuners kent de test, net als 64 procent van de huisartsen.

Lage sociaal economische status

Eén van de deelprojecten van de COPD risicotest spitste zich vorig jaar toe op het bereiken van mensen met een lage sociaal economische status. Zowel bij het autochtone als bij het allochtone deel van deze doelgroep komt COPD vaker voor, zo blijkt uit onderzoek. Met behulp van de COPD Brigade werden tien lokale bijeenkomsten georganiseerd in moskeeën en buurthuizen in Amsterdam, Rotterdam en Utrecht. Daarnaast is voor de autochtone risicogroep de COPD risicotest ingezet bij zorgcentra en apotheken. De meest succesvolle bijeenkomsten waren die bijeenkomsten waar de potentiële COPD-patiënten persoonlijk waren aangeschreven door hun huisarts of praktijkondersteuner.

COPD check

Om nog meer mogelijke COPD-patiënten en mensen uit de risicogroepen te bereiken, krijgt de COPD risicotest dit jaar in november een vervolg. Die maand start het Astma Fonds

opnieuw een landelijke massamediale campagne over COPD, maar ook lokaal wordt hier aandacht aan gegeven. Juist die lokale, laagdrempelige aanpak is essentieel om COPD-patiënten te identificeren en gericht te behandelen. Het is dit jaar voor praktijkondersteuners en huisartsen nog gemakkelijker om deel te nemen aan de campagne, dit jaar COPD check genaamd. Zo bent u niet langer gebonden aan de Week van de COPD, zoals die vorig jaar bestond, maar kunt u op elk gewenst moment patiënten uit uw risicogroep uitnodigen om de risicotest te doen. Ook als u vorig jaar heeft deelgenomen, kunt u zich nu nogmaals inzetten voor vroegopsporing. Kijk voor meer informatie op www.astmafonds.nl/copdcheck. Het Astma Fonds hecht veel waarde aan de betrokkenheid van zorgprofessionals voor vroegopsporing van COPD.

Doe mee met de COPD check!

Om patiënten uit de risicogroep uit te nodigen en te informeren over COPD, zijn er voor zorgprofessionals speciale materialen beschikbaar. Kijk voor meer informatie over deelname aan de COPD check terecht op: www.astmafonds.nl/copdcheck.

ⁱ Van Schayck CP, Loozen JM, Wagena E et al. Detecting patients at a high risk of developing chronic obstructive pulmonary disease in general practice: cross sectional case finding study. *BMJ* 2002; 324: 1370.

ⁱⁱ Price DB, Tinkelman DG, Halbert RJ et al. Symptom-based questionnaire for identifying COPD in smokers. *Respiration* 2006; 73: 285-295.

ⁱⁱⁱ Dirven JAM, Muris JWM, Van Schayck CP. COPD screening in general practice using a Telephone questionnaire. *COPD* 2010; 7: 352-359.